

ΖΟΡΜΠΑΣ

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΘΝΙΚΗ
ΛΥΡΙΚΗ
ΣΚΗΝΗ

ΩΔΕΙΟΝ
ΗΡΩΔΟΥ
ΤΟΥ
ΑΤΤΙΚΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΜΕΓΑΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΑΡΧΕΙΟ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΟΣ

Αντιπρόεδρος
ΗΛΙΑΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ

Μέλη
ΖΑΝΕΤ ΠΗΛΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΑΘΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΗΛΙΑΣ ΚΟΛΟΒΟΣ

Καλλιτεχνικός Διευθυντής
ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΚΟΥΚΟΣ

Αναπληρωτής Καλλιτεχνικός
Διευθυντής
ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΜΠΕΡΗΣ

Αναπληρωτής Διοικητικός-
Οικονομικός Διευθυντής
ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΡΓΕΛΛΟΣ

*Ο Νίκος Καζαντζιάκης με τη Γαλιάττα στο μεταλλείο
λερνίτη στην Πραστοβά, 1917*

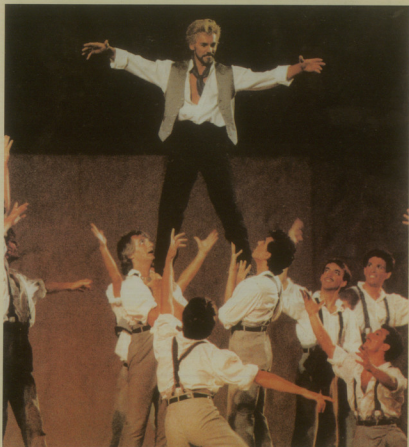
ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

ΖΟΡΜΠΑΣ

Μ Π Α Π Ε Τ Ο

Βασισμένο στο μυθιστόρημα του ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

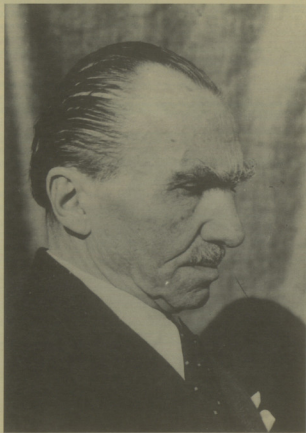
"Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζομπά"

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Ο Μίκης Θεοδωράκης, Κρητικός στην καταγωγή, γεννήθηκε στις 2 Ιουλίου 1925 στη Χίο. Πέρασε τα παιδικά και νεανικά του χρόνια σε διάφορες επαρχιακές πόλεις της Ελλάδας, και κυρίως στην Τρίπολη.

Τα πρώτα του μουσικά μαθήματα τα πήρε στο Ωδείο Πατρών - εκεί σπούδασε βιολί - και του Πύργου. Σε ηλικία 14 χρονών συνθέτει στην Τρίπολη τα πρώτα του έργα. Στην Τρίπολη έδωσε την πρώτη του συναυλία ενώ οργάνωσε και την τοπική χορωδία.

Το 1942 αποφοίτησε από το Ωδείο Αθηνών, με δίπλωμα αρμονίας, αντιστοιχίες και φούγκας. Καθηγητής του ήταν ο Φιλοκτήτης Οικονομίδης.

Μέχρι το 1954 ανέπτυξε έντονη καλλιτεχνική δραστηριότητα γράφοντας μουσική για το θέατρο, το ραδιόφωνο, τον κινηματογράφο. Παράλληλα, (1942-1954), έντονη υπήρξε η πολιτική του δραστηριότητα (ΕΑΜ, ΕΠΟΝ) και η αγωνιστική του δράση (συλλήψεις, βασανισμοί, κρατήσεις, εξορίες).

Το 1954 ξενιτεύτηκε στο Παρίσι όπου και εγγράφη στο φημισμένο Ωδείο Παρισίου, με υποτροφία του ΙΚΥ. Παρακολούθησε τα μαθήματα του Olivier Messiaen, στην τάξη μουσικής ανάλυσης και του Eugene Bigot, στην τάξη μουσικής διεύθυνσης. Στο Παρίσι εομήνευσε, σε πρώτη εκτέλεση, το έργο του «Σονατίνα για Πιάνο».

Από το 1954 μέχρι το 1960 ανέπτυξε έντονη καλλιτεχνική δραστηριότητα στον Ευρωπαϊκό χώρο. Έγραψε μουσική για τον κινηματογράφο, φρόντισε για την έκδοση των έργων του έντεχνης μουσικής, συνεργάστηκε με τα μπαλέτα του Covent Garden, της Στουτγάρδης και της Ludmilla Tcherina.

Από το 1960 άρχισε να επισκέπτεται συχνά την Ελλάδα όπου και ηχογράφησε τον πρώτο του δίσκο με τον κήλο τραγουδιών «Επιτάμιος» σε στίχους του ποιητή Γιάννη Ρίτσου.

Το 1962 επέστρεψε και εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα. Αμέσως ίδρυσε τη Μικρή Ορχήστρα Αθηνών, με παράλληλα έδινε και συναυλίες με λαϊκή μουσική.

Το 1963 ίδρυσε τη Δημοκρατική Νεολαία Λαμπράς, αναπτύσσοντας έντονη πολιτική δρα-

στηριότητα χωρίς ωστόσο να παραμελήσει τη μουσική. Έτσι το 1964 πραγματοποιήθηκε την πρώτη του περιοδεία στο εξωτερικό κατά την

οποία έδωσε συναυλίες στη Γερμανία και στο Λονδίνο. Το 1966, ίδρυσε το Μουσικό Οργανισμό Πειραιά, τον Αύγουστο της ίδιας χρονιάς έδωσε σειρά συναυλιών στο Λικαβητό και σε στάδια σε όλη την Ελλάδα και αμέσως μετά πραγματοποιήσε την πρώτη του περιοδεία στη Σοβιετική Ένωση.

Το 1967 μετά το πραξικόπημα των συνταγματαρχών, συνελήφθη, φυλακίστηκε, εκποτίστηκε. Το 1970 απελευθερώθηκε χάρη σε διεθνείς ενέργειες και έφυγε με την οικογένειά του στο Παρίσι από όπου άρχισε τους αγώνες για την ενότητα της αντίστασης και για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Ελλάδα. Η προσπάθειά του συνοδεύτηκε από πολιτικές συναυλίες σε ολόκληρο σχεδόν τον κόσμο.

Το 1974, με την πτώση της στρατιωτικής χούντας επέστρεψε στην Ελλάδα, όπου και συνέχισε την πολιτική και πολιτική του δραστηριότητα. Ηχογράφησε δίσκους με καινούργια του έργα, έδωσε συναυλίες και συμμετείχε ενεργά στους πολιτικούς αγώνες με επίσημες τώρα ιδιότητες.

Το 1985 εξελέγη βουλευτής Επικρατείας με το ΚΚΕ, παραιτήθηκε το 1986 και το 1990 ανέλαβε θέση υπουργού άνευ χαρτοφυλακίου ως βουλευτής Επικρατείας της Νέας Δημοκρατίας. Το 1993 ανέλαβε χρέη διευθυντή Μουσικών Συνόλων της Ελληνικής Ραδιοφωνίας, θέση από την οποία παραιτήθηκε το 1994.

Έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία, ακόμα και με το βραβείο Λένιν (1983).

Το μουσικό του έργο είναι ποικιλόμορφο και σγνώδες. Έχει συνθέσει κήλους λαϊκών τραγουδιών, «τραγούδια-ποταμιάς», λαϊκά ορεχόρια, μουσική για θεατρικά έργα, για τραγούδες, έργα συμφωνικής μουσικής, έργα μουσικής δωματίου, μουσική για μπαλέτα και μουσική για ελληνικές και διεθνείς κινηματογραφικές παραγωγές.

Παράλληλα έχει συγγράψει θεατρικά έργα, πολιτικά και πολιτιστικά δοκίμια και μια γλαφυρή αυτοβιογραφία. Το μουσικό έργο του συνθέτη έχει εκδοθεί από τους οίκους «Κ. Παπαγιωργίου Χ. Νάκις».

ΖΟΡΜΠΑΣ ο άνθρωπος

Ο Ζορμπάς, μια μορφή που εκπροσωπεί τόσο την αδάμαστη φύση όσο και την αρχαία σοφία, έγινε διάσημος από την ταινία του Μιχάλη Κακογιάννη (1965), με πρωταγωνιστές τον Anthony Quinn και την Ειρήνη Παπατά (αλλά και τους Alan Bates και Λίλα Κέντροβα). Ίσως σήμερα το έργο να το θυμάται κανείς για το πανηγηρικό σურτάκι του που μετατρέπεται σε σύμβολο του μεθυσού της ελευθερίας και της απολαύσης της ζωής!

Ο Ζορμπάς είναι ένας πρωτοποριακός ήρωας, ο πνευματικός απόγονος του Διόνυσου. Είναι ένας άντρας δέχως όνομα, η φωνή της ψυχής του ολοίου τον διατάζει να ζει τη ζωή του μέχρι τα άκρα. Στο μυθιστόρημα του Καζαντζάκη περιγράφεται ως «μια ζωντανή καρδιά, ένα τεράστιο σφόδρα στόμα, μια μεγάλη κτηνώδης ψυχή, που δεν έχει ακόμη αποκοπεί από τη Μητέρα Γη».

Αναλώνοντας το παρόν, λησμονώντας το παρελθόν, δημιουργώντας το μέλλον, ο Ζορμπάς γιατρεύει τις πληγές του χορεύοντας στο ρυθμό της ζωής, πέρα από κάθε αστική, ηθική και πολιτική αρχή.

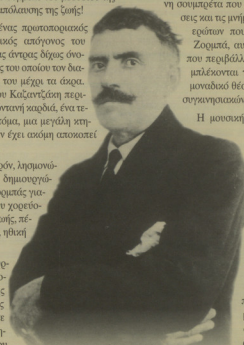
Το μπαλέτο δημιουργήθηκε για την καλοκαιρινή περίοδο της Αρένας της Βερόνας (1988), προκάλεσε πέντε φορές την πληρότητα του θεάτρου, και παρουσιάστηκε μεροστά σε 100.000 θεατές. Είναι

ένα χοροδrama που ερευνά τα αισθήματα, τα πάθη και τις αξίες ενός ανθρώπου που γνωρίζει τα πάντα για το μίσος, τη βία και τη ζημία, αλλά και τη φιλία

και την αγάπη.

Ένας λαός που τη δύναμή του στηρίζεται στην ενότητα και τις παραδόσεις του, μια όμορφη νέα χήρα που αρνείται να απολείσσει από τη ζωή, ένας νεαρός υλιστής Δυτικός που γοητεύεται από τις παραδόσεις ενός μικρού χωριού και από τη ζωτική δύναμη της πρωτόγονης φιλοσοφίας του Ζορμπά μια γερασιμένη συμπτρέτα που ζει μέσα στις φαντασιώσεις και τις μνήμες περασμένων μεγάλων ερόπων που τις αναβιώνει με τον Ζορμπά, αυτοί είναι οι χαρακτήρες που περιβάλλουν τον Ζορμπά και συμπλέκονται για να σχηματίσουν ένα μοναδικό θέμα πολιποϊκίων παθών σιγνηραιοικών αποχρώσεων.

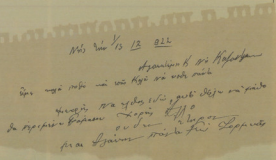
Η μουσική του Μίση Θεοδωράκη αντικαθρετίζει αυτό τον κόσμο με έναν ευέλαιο συνδυασμό της διεθνούς μουσικής γλώσσας με τους ρυθμούς και τις μελωδίες της ελληνικής χορευτικής μουσικής, δημιουργώντας μια φόρμα που είναι συγχρόνως παραδοσιακή και άμεση, δυναμική και ελεύθερη και προσφέρει στο θέμα το μεταδοτικό της δυναμισμό που έλκει τον θεατή στον αφηγηματικό κόσμο. Γιατί υπάρχει μέσα σε όλους μας μια καρδιά

Φωτογραφία του πραγματικού ΖΟΡΜΠΑ, 1918

οι τον Ζορμπά που χτυπά εικοκαρτανικά. (Από τα Δελτία Τύπου της Εκδοσης που παρουσιάστηκε από ξένες δυνάμεις στο Φεστιβάλ Αθηνών 1990).

Ιδιόχειρη επιστολή του Ζορμπά

Το Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά, «φίλοσοφο» μυθιστόρημα του Νίκου Καζαντζάκη, γραφόταν από το 1941 μέχρι το 1943 και κυκλοφόρησε το 1946 από τον Οίκο Δημητράκου. Η κινηματογραφική ταινία, σενάριο-σκηνοθεσία του

Μιχαήλ Κακογιάννη, Ζορμπάς, ο Έλληνας, γυρίστηκε το 1964. Με τίτλο Ζορμπάς, το μιναλέτο του Λόρκα Μασίφ, με μουσική Μίση Θεοδοράκη από το «σάουντ τρακ» της κινηματογραφικής ταινίας (μουσική, η οποία παρεμπιπτόντως τονίζεται ότι «έκανε διάσημη την ταινία») παρουσιάστηκε με μεγάλη επιτυχία από το Μπαλέτο της Ε.Λ.Σ. τη σεζόν 1978/1979. Επαναλήφθηκε αρκετές φορές από το χορευτικό συγκρότημα του Λιρικού μας Θεάτρου. Με τίτλο Ζορμπάς, ο Έλληνας, το χοροδrama αυτό παίρνει μια νέα «ηξημένη» μορφή, με χορωδίες και μεγάλη ορχήστρα, με μεγάλα χορευτικά σύνολα και μεγαλύτερη διάρκεια, καθώς παρουσιάζεται από ένα διεθνές επιτελείο χορευτών στην Αρένα της Βερσάνς τον Αύγουστο 1988. Αυτή η έκδοση παρουσιάστηκε και στο Ηρώδειο, στα πλαίσια του Φεστιβάλ Αθηνών, το Σεπτέμβριο 1990.

Ιούλιος 1993: στο Ηρώδειο και πάλι με το Μπαλέτο της Ε.Λ.Σ. και πάλι, ο Λόρκα Μασίφ «σημιβάζει»

ΖΟΡΜΠΑΣ το μιναλέτο

την πρωταρχική του έκδοση - για χορευτικό σύνολο «δομοκαίου» και την νεώτερη - για μεγάλα χορευτικά σύνολα - και παρουσιάζει μια καινού-

ρια άποψη που συνδυάζει τις απόψεις και των δύο προηγούμενων.

Ας μην ψάξουμε να ανακαλύψουμε τις φιλοσοφικές ή υπαρξιακές απόψεις του μεγάλου Καζαντζάκη. Θα λέγαμε ότι το λιμπρέτο του μιναλέτου, ακολουθεί σε μεγάλες, γενικές γραμμές το σενάριο της ταινίας μάλλον, εναλλάσσοντας μεγάλα χορευτικά σύνολα με «παν-ντ' αζιόν» ή χορευτικά σόα και ντουό, σε μια αντίπαυση που ακολουθεί τη μεγάλη παράδοση των κλασικών μιναλέτων του 19ου αιώνα.

Πέντε οι ήρωες - πέντε άνθρωποι με διαφορετικούς χαρακτήρες, δύο «ξένοι» ο συγγραφέας Τζων, Άγγλος, η πάλια «αμαρτωλή» Μαντίμ Ορτάνς, Γαλλίδα, και τρεις αντιπροσωπευτικοί τύποι Κρητικών: ο αιώνιος Αλέξης Ζορμπάς, η ασυμβίβαστη χήρα, Μαρίνα, το παλικάρι, ο Μανωλιός. Στη χορογραφία: κλασικοί βηματισμοί εναλλάσσονται με λαϊκο-δημοτικές φρεσσύρες, οι χοροί της πλατείας του χωριού ή του «μαγαζιού» με έντεχνους απόγονους του ακαδημαϊκού βηματολογίου.

Αν στην ταινία το λιμπρέτο υπερασπίστηκαν υπεράξια διεθνείς καλλιτέχνες όπως ο Αντον Κοβίν (Ζορμπάς), ο Άλαν Μπέτης (Τζων), η Ειρήνη Παππά (χήρα) και η Λίλα Κέντροβα (Ορτάνς), η Αμερικανική Ακαδημία του Κινηματογράφου τίμησε με Όσκαρ τον φωτογράφο Ουώλτερ Λάσκαυλ και την Κέντροβα, ενώ για Όσκαρ προτάθηκαν τόσο ο Μιχαήλ Κακογιάννης (σενάριο και σκηνοθεσία), όσο και ο Κοβίν (Ζορμπάς) αλλά και το φέμ για καλύτερη ταινία της χρονιάς. Στην Αθήνα, ο πρωτογενής «χορευτικός» Ζορμπάς βρήκε έμπιστο έμψυχο χορευτικό υλικό με τη Χρήστο Πατιδή στον ομώνυμο ρόλο, τον Άγγελο Χατζή (Ξένο), την Πένυ Μελιά (χήρα), την Ρωζάνη Παπανικολά (Μαντίμ Ορτάνς) και τον Γιώργο Λειβάδη (Μανωλιό). Στο

Lorca Massine

Χρήστος Πατιδής

Μιναλέτο

εξωτερικό, ένας διάσημος αστέρας, διεθνής για μετά τις εκπληκτικές εμφανίσεις του με το Μπολσόι της Μόσχας, ο Βλαντιμίρ Βασίλιεφ, κρέησε το ρόλο του Ζορμπά και «χόρεψε» τον χαρακτήρα. Στην καινούργια διανομή που επέλεξε ο Λόρκα Μασίβ για τις παραστάσεις του Ηρωδείου υπάρχουν πολλές αλλαγές ενώ η ανανεωμένη έκδοση απαιτεί κάποιους παραγωγούς στα «διεθνή» πρότυπα της ιταλικής έκδοσης.

Στο παλιό πρόγραμμα της Ε.Λ.Σ. (1979) συναντάμε και το παρακάτω επεξηγηματικό «στόρι» του μπαλέτου:

«Σαββατοβράδο στο χωριό. Τ' αγόρια και τα κορίτσια ετοιμάζονται για το χορό. Ο Μανωλιός, ερωτευμένος με τη χήρα, προσπαθεί να την κατακτήσει.

Η μαντάμ Ορτάνς περνά, ενώ σε λίγο έρχεται ο Ζορμπάς μ' έναν ξένο. Ο Ζορμπάς του μαθαίνει πως χορεύουν. Ο ξένος ερωτεύεται τη χήρα, όμως ο Μανωλιός με τ' αγόρια τον διώχνουν.

Η μαντάμ Ορτάνς ερωτεύεται το Ζορμπά. Ζει στο παρελθόν και βλέπει ο' αυτόν, όπως και σε κάθε άνδρα, τον παλιό της αγαπημένο. Ο ξένος συναντάται με τη χήρα. Ερωτική οσηνή. Ο Μανωλιός και τ' αγόρια τους βλέπουν. Η χήρα σκοτώνεται. Ο Ζορμπάς κάνει τον ξένο να ξεχάσει χορεύοντας. (Κάθε φορά που πάω να πλαντάξω, κάτι μου φωνάζει μέσα μου: «Χόρεψε» και χορεύω. Ξεπλαντάζω).

Η μαντάμ Ορτάνς πεθαίνει. (Κλείνει τα μάτια όλη η πολυφλημένη, η πολυβασισσιωμένη ζωή μας, αχ! Θε μου, ήταν δεν ήταν δευτεροέκτο). Ο Ζορμπάς κλαίει το χαμό της. Ο ξένος τον παρασύρει στο χορό. (Κάθε φορά που πλαντάζω κάτι μου φωνάζει «Χόρεψε»).

Ο πόνος και η λύπη σιγά σιγά σβήνουν στο χορό».

«Ο Ζορμπάς» βασίζεται στους αυθεντικούς χαρακτήρες της νοβέλας του Νίκου Καζαντζάκη. Ήταν παραγγελία της Αγέρας της Βερόνας για την Καλλιτεχνική Περίοδο 1988 με πρωταγωνιστή τον VLADIMIR VASSILIEV. Ο Ζορμπάς ήταν ήδη ένα ιστορικό γεγονός πριν την παρουσίασή του στην οσηνή. Στην Πρώτη Παγκόσμια παρουσίαση του έργου το 1988 αλλά και την Περίοδο 1989, τον «Ζορμπά» παρακολούθησαν πάνω από 200.000 θεατές ρεκόρ στην ιστορία της Αγέρας.

Παρουσιάστηκε επίσης στο Φεστιβάλ στις Θέρμες του Καρεκάλλα στη Ρώμη το 1991, 1992 και 1993. Παρουσιάστηκε επίσης το 1994 στην Αργεντινή και την Βραζιλία, καθώς και στο Ρίο στην παράλια της Ιπανέμα σε ένα ακροατήριο 120.000 ατόμων και ξαναπαρουσιάστηκε στη Βραζιλία το 1995. Στην πρώτη δεκαετία της ζωής του συνεχίζει να μαγεύει τους ανθρώπους από την Λιθουανία στο Μαρόκο και την Ελλάδα.

Ο «Ζορμπάς» είναι κάτι περισσότερο από ένα Μπαλέτο. Είναι η σύμπυξη πολλών Τεχνών, Μουσική, Χορός, Χορωδιακό έργο, είναι μια «opera omnia».

Ο Ζορμπάς είναι ένας πρωτοποριακός ήρωας, ο πρόγονός του είναι ο Διδόνιος.

Η φωνή της ψυχής του τον καλεί να ζήσει τη ζωή του στο απόγειό της. Η Μουσική και ο Χορός υπογραμμίζουν το Δράμα που επικεντρώνεται στη Φιλία και τον Έρωτα.

Η Μουσική του Θεοδωράκη αφιερώνεται και απαντάει στη φωνή του Κόσμου σε μια Παγκόσμια γλώσσα. Ο Ελληνικός Χορός είναι αυθόρμητος: ελεύθερος και Αρχαϊκός από τη φύση του υπογραμμίζει το Δράμα και την αμεσότητά του.

Ο «Ζορμπάς» μαγεύει το Θεατή μέσα από τον κόσμο του λες και υπάγχει σε κάθε άνθρωπο η καρδιά του Ζορμπά που χτυπάει μουσικά. Ο Λόρκα Μασίβ δημιούργησε μια Χορογραφία σε ένα ιδιαίτερο ύφος το οποίο συνδυάζει Κλασικό, Λαϊκό και Μοντέρνο χορό. Ο Θεοδωράκης έγραψε μία νέα Συμφωνική και χορωδιακή μουσική βασισμένη πάνω στη μουσική του της ομώνυμης ταινίας, καθώς και Παραδοσιακή Ελληνική Μουσική για μουζούκια.

Από την εποχή που πρωτοπαρουσιάστηκε στην Αγέρα της Βερόνας τον «Ζορμπά» έχουν παρακολουθήσει πάνω από 2.000.000 θεατές. Το 1999 θα παρουσιασθεί ο «Ζορμπάς» της νέας Χιλιετίας στο Radio City Music Hall της Νέας Υόρκης, όπου οι άνθρωποι στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού θα γευθούν την Μαγεία της Ελλάδας, την δύναμη της φιλίας, του έρωτα και της επίδρασης που έχει η Μουσική και ο Χορός στους ανθρώπους όλου του κόσμου.

ΝΙΚΟΣ
ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ
και
ΑΛΕΞΗΣ
ΖΟΡΜΠΙΑΣ

Ο Νίκος Καζαντζάκης είναι ο πολυγραφώτερος, ο περισσότερο μεταφρασμένος και ο γνωστότερος σ' όλο τον κόσμο Έλληνας συγγραφέας του αιώνα μας. Εθνικός και οικουμενικός, κατατάσσεται πλέον ανάμεσα στους κλασσικούς όλων των εποχών. Η φήμη και το έργο του έχουν απλωθεί σε όλη την ανθρωπότητα.

Χρῆς του, όπως ο Ζορμπιάς, έγιναν περσόζυμα σύμβολα. Τίτλοι των έργων του, όπως Ο Χριστός Ξανασταυρώνεται, Ο Τελευταίος Πειρασμός, Οι Αδεροφοράδες και Ο Φτωχούλης του Θεού, έγιναν γνωστά. Φράσεις που μπηκαν στην καθολικουμένη της καθημερινής ζωής και στη δημοσιογραφία, όπως η αλληγορία από το Φτωχούλη του Θεού, που περιλαμβάνει τη Θεότητα, τον άνθρωπο και το σήμαν: «Είπα στη μυγαλιά: «Αδελφή, μίσηέ μου για το Θεό». Κι η μυγαλιά άνηθε».

Γεννήθηκε στο Ηράκλειο της πρωτοκρατομένης τότε Κρήτης στις 18 Φεβρουαρίου 1883 και πέθανε στο Φράϊμπουργκ της Γερμανίας στις 26 Οκτωβρίου 1957. Οι αποτελεσματικοί αγῶνες του νησιού του ατετέπσαν ανεξήγητο μέσο του τον πόθο της λευτεριάς, εθνικής και ατομικής και τον εμπόισαν με υψηλά ιδανικά και ηθικές αρχές. Υπήρξε πάντοτε μια καθαρή συνείδηση, ένας ακέραιος άνθρωπος.

Ασχολήθηκε με όλα τα είδη του λόγου. Την ποίηση, το δράμα, το μυθιστόρημα, το δοκίμιο, τη φιλοσοφία, τις μεταφράσεις, τις βιογραφίες, την ταξιδιωτική λογοτεχνία, τη δημοσιογραφία, το χρονογράφημα. Παρ' όλο που εσπούδασε νομικά στην Αθήνα και φιλοσοφία και μουσικολογία

στο Παρίσι, παντού αριστεύοντας, αφιερώθηκε αποκλειστικά στην συγγραφή, χωρίς βασικά να απασήσει ένα μόνιμο βιοποριστικό επάγγελμα.

Διετέλεσε, όμως, για επτά περίπου μήνες Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Περιβάλλους στην Αθήνα επί πρωθυπουργίας Ελευθερίου Βενιζέλλου (1919-1920), Υπουργός άνευ Χαροφυλακίου για 45 ημέρες (1945-1946) επί πρωθυπουργίας Θεμιστοκλή Σοφούλη και Σύμβουλος στην ΟΥΝΕΣΚΟ για ένδεκα μήνες (1947-48). Και στις τρεις αυτές περιπτώσεις υπέβαλε ο ίδιος την παραίτησή του, για να επιδοθεί αποκλειστικά στο συγγραφικό έργο. Διετέλεσε, ακόμη δημοτικός σύμβουλος στο Δήμο Αθηναίων για δύο μήνες (1945-1946).

Στα Γράμματα, με βιβλίο του, εμφανίστηκε σε ηλικία 23 ετών. Στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του τον επηρέασαν ο Ομηρος, ο Δάντης, ο Νίτσε, ο Μπερζόν και αργότερα, τηρουμένων των αναλογιών, ο Ζορμπιάς. Τρία από τα μυθιστορημάτα του, Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπιά, ο Χριστός Ξανασταυρώνεται και Ο Τελευταίος Πειρασμός, έγιναν κινηματογραφικές ταινίες. Το επικό ποιήμα του Οδύσσεια, με 33.333 στίχους, χαρακτηρίστηκε ως πνευματικό μνημείο του αιώνα μας και ως το έπος της λευκής Φυλής. Πρόσφατα άρχισε να ερευνάται βασικά και ως φιλόσοφος. Το κατ' εξοχήν φιλοσοφικό βιβλίο του είναι η Ασπαιτική, που

αποτελεί το απόσταγμα και την πεμπτοσύνη της φουσκής και της μεταφυσικής βιοθεωρίας του.

Τα περισσότερα από τα είκοσι θεατρικά έργα, που έγραψε, έχουν παρουσιαστεί επί σκηνής ή μεταδόθηκαν από το ραδιόφωνο και την τηλεόραση στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες. Ιδιαίτερα, για τα έργα του Καποδιστριας και Κωνσταντίνος ο Παλαιολόγος τη μουσική έγραψε ο Μίσης Θεοδορόκης, όπως έγραψε τη μουσική και για την κινηματογραφική ταινία για τον Αλέξη Ζορμπιά, με τον τίτλο «Ζορμπιάς ο Έλληνας», καθώς και τη μουσική του ομώνυμου μαζέλετου. Οι νότες του Μίση Θεοδορόκη μοιάζουν με μουσικούς διακελαιμους στις κλίμακες της αιωνιότητας και συνάδουν με τον μεστό καζαντζακικό λόγο.

Μόθος και στόχος του Νίκου Καζαντζάκη υπήρξε να υποτάξει την υλική φθαρτή του ύπσταση σ' ένα υψηλό σκοπό του, ανεβαίνοντας τον καιροτάχαιο ανήφορο της ζωής, να φθάσει στο μυθιστορικό όγκο του Θεού και να ενωθεί μαζί του. Ηταν ο Νίκος Καζαντζάκης μια θρησκευόμενη ηθική προσωπικότητα, γεμάτη συγκράτηση, πραότητα και καλωσύνη, καλοσύνη και επείκεινα για τους άλλους, σπληρότητα και μάχη για τον εαυτό του. Έγραψε ο ίδιος: «...Με θαρούν λόγο, διανοούμενο, γραφικά. Και δεν είμαι τίποτα από αυτά. Τα δάχτυλά μου, όταν γράφω, δεν μελανώνονται. Λιματώνονται. Θαρρώ, δεν είμαι παρά τούτο: μια απροσπίντη ψυχή.»

Ο Νίκος Καζαντζάκης και ο Γιώργης Ζορμπιάς πρέπει μάλλον να πρωτοσημαντηθήσαν στο Άγιον Όρος το 1914. Επισκέπηται εκεί ο Καζαντζάκης, υλιτόμος ο

Ο Νίκος
Καζαντζάκης
δάδα
στο
ακρόπρωρο

Ζορμπάς, αυτή ήταν η πρώτη δουλειά του, όπως και των συγχωριανών του από το Καταφύγι. Ο Καζαντζάκης θα εντυπωσιάστηκε από το προτόγγο και αυθεντικό δυναμικό παρουσιαστικό του Ζορμπά. Το περρωμένο - αν υπάρχει - σύντομα τους έκανε φίλους και συνεργάτες, για να αναγάγει τελικά ο οικογενειακός μας συγγραφέας τον Ζορμπά,

βαφιζοντάς τον λογοτεχνικά σε Αλέξη, στον γνωστότερο μυθιστοριογράφο ήρωα του αιώνα μας.

Τα όρια μεταξύ του υπαρκτού και του μυθικού Ζορμπά είναι, βεβαίως, ασαφή. Αλλά μέσα στον ξέγνοιαστο γλεντζέ, τον πρασιτικό και προσγειωμένο άνθρωπο, υπάρχει ένα στέρεο φιλοσοφικό υπόστρωμα, η θεωρία

του βεταλισμού του Τζέιμς Τζόυς. Ο Ζορμπάς δεν είναι ένας επιφανειακός, επιδειρμικός άνθρωπος. Είναι μια προβληματιζόμενη και αγάλλουσα ψυχή. Γι' αυτό έχει και την τόση καθολική απήχηση.

Ο Καζαντζάκης και ο Ζορμπάς για μερικούς μήνες το 1917 υπήρξαν συνέταιροι στην εκμετάλλευση ενός ληγνιωρχείου

στην Πρασοβά της Μάνης. Η επιχείρηση δεν πήγε καλά. Μέσα όμως, από τα χαλάσματα της άρχισε να οικοδομείται η μορφή του ασυνήθιστου ήρωα, ζηλευτού απελευθερωτή του Καζαντζάκη. Δεν ήταν για εφημερες δουλειές προορισμένος ο Ζορμπάς, ή όχι

μόνο γι' αυτές. Ο Καζαντζάκης τον θεωρούσε ικανό και για μεγαλύτερα έργα. Γι' αυτό, δύο χρόνια αργότερα, το 1919, τον πήρε μαζί του στον Καύκασο ως μέλος της Ελληνικής Αποστολής, υπό την αρχηγία του, για την εργασία και πολύμηνη μεταφορά στην

Ελλάδα των Ελληνικών πληθυσμών που ζούσαν εκεί από τα παλιά χρόνια - ως τους αποκαλέσουμε όλους Ποντίους - και έδιωκοντο άγρια μετά την επικράτηση του κομμουνισμού. Μεταφέρθηκαν τελικά στην Ελλάδα 150.000 Έλληνες. Ο Καζαντζάκης, με την ιστορία του ενόραση και προοπτική, τους εγκατέστησε στη Μακεδονία και στη Θράκη.

Ο Ζορμπάς, λέγει ο Καζαντζάκης, «έδινε παρθενοί στα αιώνια καθημερινά στοιχεία - αγέρα, θάλασσα, φωτιά, γυναίκα, ψωμί». Με δροσεράδα καρδιάς, είχε «την παλκαριά να κοροιδεύει την ίδια του την ψυχή, σαν να 'χε μέσα του μια δύναμη ανώτερη από την ψυχή». Ταυτόχρονα ακόμη με τον ξέφρενο χορό. Μπορεί, άλλωστε, να είναι ο χορός δόχημα θείου και τρόπος επικοινωνίας με το Θεό. Ένας μύθος λέει πως οι άγγελοι επικοινωνούν με το Θεό χορεύοντας.

Κάποτε, λίγο μετά το 1920, Καζαντζάκης και Ζορμπάς χώρισαν, αλλά διατήρησαν αρχικά αλληλογραφία. Το 1942 ο Καζαντζάκης πήρε από το δάσκαλο των Σκοπίων το μήνυμα πως ο Ζορμπάς πέθανε: «Έβλεπα τα μάτια μου κι ένιωθα αγρά, ζεστά να κλωούν στα μάγουλά μου τα δάχτυλα. «Πέθανε, πέθανε, πέθανε...», μουμούριζα, «ο Ζορμπάς, ποτέ πια! Πέθανε το γέλιο, κόπηκε το τραγούδι, έπαυσε το σαντούρι, κόπηκε ο χορός απάνω στα σχολιάδια της θάλασσας, γέμισε χώμα το αγρόταγο στόμα, που αγάπρευτα διαραμένο ρωτούσε, ποτέ πια δε θα βρεθεί πιο τρυφερό, πιο πολυκάτεχο χέρι να χαδώνει την πέτρα, τη θάλασσα, το ψωμί, τη γυναίκα...».

Ο Νίκος Καζαντζάκης με την Ελένη στο σπίτι του στην Αθήνα 1941

Αλλά και πρόσθετο: «...»Τίποτα δικό του δεν είχε πεθάνει μέσα μου. Θαρρείς κι ό,τι άγγιζε ο Ζορμπάς είχε γίνει αθάνατο...» Με αυτά κι άλλα συνασθημάτα ο Νίκος Καζαντζάκης και με τη σκέψη «και θάνατος νάναι εμείς θα τον κάνουμε χορό. εμείς, καρδιά μου, ας του δώσουμε το αίμα μας να ζωντανέψει. ας κάμουμε ό,τι μπορούμε να ζήσει λίγο ακόμα ο εξαίσιος αυτός φαγάς, ποιητής, δουλευταράς, γυναικιάς κι

αλήτης. Ο χορευτής, ο πολεμιστής. Η πιο πλατιά ψυχή, το πιο σίγουρο σώμα, η πιο ευέτηρη κραυγή που γνώρισα στη ζωή μου...», έγραφε το μνησινόρημα του φύλου του.

Σε σαράντα πέντε ημέρες τελείωσε ο Νίκος Καζαντζάκης το βιβλίο του με τον τελετωρηικό τίτλο Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά. Βρισκόταν τότε στην Αίγινα. Και το παρέδωσε έπιτοτε, από το 1943, στη δημοσιότητα και

στην αθανασία με πρώτη την Ελληνική έκδοση και στη συνέχεια σε αμέτρητες εκδόσεις σε όλες τις γλώσσες των ανθρώπων από νο στη γη.

Δρ. ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ
Πρόεδρος του Ιδρύματος
«Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη»
στους Βαρθάρους Ηρακλείου
Κρήτης
Αθήνα, 9 Ιουλίου 1998

Ο Νίκος
Καζαντζάκης
με τη γάτα του
Σμινθίτσα,
1943.
Σμινθές
απεκαλείτο
ο Απόλλων
ας
εξολοθρευτής
των ποτικιών

ΜΠΑΛΕΤΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ

Η πρωτοβουλία για τη δημιουργία μιας επαγγελματικής ομάδας χορού περιορίστηκε, στην Ελλάδα, στο στενό πλαίσιο ενός εξαρτημένου από το Κορπικό Μελόδραμα «Μπαλέτου Οπερας». Το 1939 το Ελληνικό Μελόδραμα υφιστάμενο είναι και δημιουργείται η Εθνική Λυρική Σκηνή, που αρχικά λειτουργεί ως παράσημα του Εθνικού Θεάτρου. Θα γίνει ανεξάρτητη το 1944 και θα στεγαστεί στο Θέατρο «Ολύμπια». Εκεί χορεύουν οι πρώτοι επαγγελματίες χορευτές του Μπαλέτου της Ε.Λ.Σ. Αρχικά, οι εμφανίσεις γίνονται στα στενά πλαίσια των χορευτικών εμφάνιμων σε όπερες και οπερέτες, χωρίς να διαφεύγει η τάση δημιουργίας ρεπερτορίου βασισμένου στα διεθνή πρότυπα. Η προσπάθεια δημιουργίας ενός «φιντσίον», για τον εμπλουτισμό των τάσεων του χορευτικού σώματος, δεν ευδοκίμησε. Οπωσδήποτε, έγιναν προσπάθειες από την Τατιάνα Βαρούτη-Μαυρίση, τη Λουΐσια, τον μεγάλο δάσκαλο Μπόρις Κνιάζεφ στη σύνθεση παραμονών στο Λυρικό Θέατρο. Από το σώμα των χορευτών της Ε.Λ.Σ. πέρασαν τα φωτεινότερα ονόματα στο χώρο του ένεργου ελληνικού μπαλέτου. Χορευτές και χορογράφοι προστάθηκαν, κατά περιόδους και ανάλογα με τη μεγαλύτερη ή μικρότερη υποστήριξη της εκάστοτε διοίκησης, να προσθήσουν τον αριθμό των παραστάσεων και των παραγωγών. Από τον Αγγέλο Γρημιάνη και τον Λεωνίδα Βάκουλη ως τον Αγγέλο Χατζή και τον Χρήστο Παπαδόη, από τη Λίλη Μπαρέδ και την Ελεν Τσιουκαλά ως την Κατερίνα Δήμη και την Μαρίνα Μιχαλοπούλου, από τον Γιάννη Μέση, τη Σάρα Ντάρο και την Άννα Πετρόβα ως τον Γιάννη Ντοντσόη, την Πένη Πελά, τη Μαρία Μημολοπούλου και πιο τελευταία η Σίνθη Φρουά, ο Γιώργος Μελογιαννίδης, ο Κυριάκος Κοσμίδης ή η Αλίνα Σαφρανόβι, οι χορευτές ήταν εκείνοι που έβγαζαν απροσδόκητη την κάθε δύσκολη νέα προσπάθεια.

Με το πέρασμα του χρόνου, θα φτάσουν και ξένοι χορογράφοι, για να υποστηρίξουν τις παραστάσεις: Ο Σεφρ Καϊνέν, η Γκαλίνα Μπογκόββα, ο Λόδρα Μασίν, ο

Μίλο Σπάρεμπλεκ, ο Ζερμινάλ Κασαντό, πιο πρόσφατα ο Ροβίν φαν Ντάντσιχ. Αν και από το 1962 άρχισαν κάποιες προσπάθειες για την παρουσίαση του κλασικού ρεπερτορίου σε «Βραδιές Μπαλέτου», το Μπαλέτο της Ε.Λ.Σ. ευδοκίμησε περισσότερο σε πρωτότυπες παραγωγές, στηριγμένες στις δυνατότητες και τις ικανότητες των εκάστοτε διανομών. Οπωσδήποτε, κάποιες ευπρεπείς αναβιώσεις του πρόσφατου παρελθόντος, έφεραν στο φως της σκηνής την Ζιζέλ, την Κοπέλια, τις Σουλφίδες, την Ωραία Κοιμημένη, καθώς και αισιόπασματα από την Μπαρταντέρρα, την Παϊσάτα, την Σταγασούτα. Το χορευτικό σώμα του θεάτρου θα αποδείξει, ωστόσο, την αξία του, τόσο στο παρελθόν όσο και στο παρόν, κυρίως σε νεοκλασικές, πρωτογενείς χορογραφίες. Αυτές οι χορογραφίες θα στήνονται πολύ συχνά σε έργα Ελλήνων συνθέτων.

Ας αναφέρουμε εδώ τόσο τα μπαλέτα με θέματα «εθνικά» (Ο Πραγματευτής του Π. Πετρίδη, Ο Θάνατος της Ανδρειωμένης του Μ. Καλομοίρη, η Ταταργαία του Γ. Σουλιάνου), όσο και τα πιο αφηγηματικά ή εξεπνευστιστικά (Η Παραβολή του Γ. Σουλιάνου και άλλα, Δέκα σκίτσα για έρχοδα του Ν. Σκαλιώτα, Αντιχθών και Αρούρα του Ι. Σενιάδη, Γένεση του Μ. Αδάμη, Το Πέρινο Άζμα του Β. Παπαθανασίου). Οι τελευταίες «νεοκλασικές» επιτυχίες που σημείωσε η ομάδα μπαλέτου της Λυρικής Σκηνής, ενισχυμένη με πολλά καινούρια εκλεκτά στελέχη, τονίζουν την αυτονομία της και τη σωστή πορεία στην οποία βρίσκεται το συγκρότημα τα τελευταία χρόνια. Ονειρο Καλοκαιριάτικης Νύχτας (Μέντελιον-Κριστόν), Τέσσερα Τελευταία Τροχούδια (Στράουζ-Φαν Ντάντσιχ), Λούπος Υιός (Προκόφιεφ-Μέτσης) και το δημοφιλέστατο χοροδράμα Ρομαίος και Ιουλιέτα στην εκδοχή του Ροβίν φαν Ντάντσιχ, ενισχύουν τη γενικότερη αίσθηση ότι το χορευτικό της Εθνικής Λυρικής Σκηνής βαδίζει σταθερά στην πορεία που χάρησε. Πιο τελευταία μεγάλη επι-

τυχία σημείωσαν η Εξαυλωμένη Νύχτα (Ζαϊντενερ-Χατζής), ο Μνήμιες (Ντεμιτρί-Μέτσης), ο Σερμάπααν (Μενού-ντε Πιαν) και ο Πετρόσκα (Σταβρίνσκι-Μαντιφρόνης). Με την μετατροπή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής σε Ν.Π.Ι.Δ., η δόμη του Μπαλέτου της Ε.Λ.Σ. αλλάζει. Όμως ο στόχος παραμένει ο ίδιος. Με διεθνή Μπαλέτου τον Λεωνίδα ντε Πιαν και βοηθός διεθυντής την Πένη Μελά και τον Κυριάκο Κοσμίδη παλιοί έμπειροι χορογράφοι και άλλοι νεότεροι καιλούνται να παρουσιάσουν έργα τους. Το κλασικό ρεπερτόριο διευρύνεται.

Οι αναβιώσεις του Δον Κιχώτη (Μίνκος-Πεπού) σε επιμέλεια Λ. ντε Πιαν με προθήκες διαλόγων και της Ζιζέλ (Αντίμ-Κορζάλ-Περού-Πεπού) σε επιμέλεια Σ. Αντρέ αποδεικνύουν το επίπεδο του συγκροτήματος με τις πολλαπλές διανομές και παράλληλα αποδεικνύονται δημοφιλέστερες στο αρκετά δύσκολο και κακοκαιρημένο αθηναϊκό κοινό. Ένα καινούριο «άνοιγμα» με την ανάθεση σε πρώτους χορευτές παρουσιάσης δικών τους χορογράφων (Ντοντσόκης, Μελογιαννίδης, Κοσμίδης), θεωρείται απόλυτα θετικό.

Μια άλλη καινούρια, έσοχη, πρωτοβουλία είναι και η δημιουργία ενός Στούντιο Μπαλέτου της Ε.Λ.Σ. με υπεύθυνη τη Ρωζέση Παπαγιούλα, γεγονός που υποδέχεται ένδοξο τον επλάτη των χορευτών με τη σωστή προετοιμασία στους κόλπους μέσα του Οργανισμού. Και ανοίγεται ο δρόμος για το απαραίτητο φιντσίον. Ηδη το Στούντιο συνεργάζεται με το κυρίως σώμα στις παραγωγές, σε ένα ρεπερτόριο πάντα ευπρόσδεκτο. Ακόμη, τα στελέχη του Στούντιο Μπαλέτου εμφανίζονται σε ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα και, πέραν της συμμετοχής τους στις «μεγάλες» παραγωγές μπαλέτου (όπου και πάντα διακρίνονται), σε δικές τους Βραδιές Μπαλέτου και περιοδείες. Μπορούμε να πούμε ότι το Μπαλέτο της Ε.Λ.Σ. αντιμετωπίζει την επερχόμενη αλλαγή της χλιετίας με αισιοδοξία και σιγουριά.

Γύρωσε Ελαιώνας στο Κέντρο της Αθήνας

Η «παράσταση» τώρα αρχίζει.
Το σκηνικό αλλάζει.
Olive Garden.
Ο κήπος με τις ελιές.
Ο αττικός ήλιος θα σε βρει εκεί.
Και το φεγγάρι.
Με φόντο την Ακρόπολη.
Με παρέα τους καλύτερους.
Με πιάτο την Αθήνα...

The Olive Garden
A Mediterranean Cuisine Restaurant

ΓΕΥΣΕΙΣ ΨΗΛΑ

Roof Garden Titania Hotel

Πανεπιστημίου 52 - Αθήνα 106 78, Τηλ.: 01 - 38.38.511

ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

ΖΟΡΜΠΙΑΣ

Βασισμένο στο μυθιστόρημα του ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

" Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζοζιά "

Μουσική Διεύθυνση:

Χορογραφία:

Σκηνοθέτης - Κοστούμια:

Διεύθυνση Χοροδίας:

Φωτισμοί:

Επιμέλεια Φωτισμών:

Βοηθός Χορογράφου:

Ρεπετιτέρ:

ΗΛΙΑΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ - ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

LORCA MASSINE

SOPHIA TUGARINOVA

ΦΑΝΗ ΠΑΛΑΜΙΔΗ

STANISLAS ZIEBA

ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΕΣ

ANNA KRISTOF

ΙΡΙΝΑ ΑΚΡΙΩΤΗ

Μουσική Προετοιμασία (Μπαλέτο):

Μουσική Προετοιμασία (ουλίσι):

Μουσική Προετοιμασία (χοροδία):

ΕΡΙΣ ΜΕΛΟΓΙΑΝΝΙΔΗ - ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΙΑΤΣΙΑΝΗΣ

ΔΟΜΙΝΙΚΗ ΧΑΛΑΡΗ - ΜΑΡΙΑ ΝΕΟΦΥΤΙΔΟΥ

ΕΡΜΙΟΝΗ ΝΑΣΤΟΥ

Τραγούδι:

Σόλο Μπουζούκια:

ΣΟΦΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ - ΛΥΔΙΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ζοζιάς:

Τζων:

Μαρίνα:

Μανουλάς:

Ορταν:

LORCA MASSINE - VALERI MAZEPTCHIC (ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΑΤΖΗΣ)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΕΛΟΓΙΑΝΝΙΔΗΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΤΟΝΤΣΑΚΗΣ

ΑΛΙΝΑ ΣΤΕΡΓΙΑΝΟΥ - ΣΥΝΘΙΑ ΦΡΥΔΑ (ΜΑΡΙΑ ΜΗΛΟΠΟΥΛΟΥ)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ - ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΡΒΑΡΙΩΤΗΣ

ΡΩΞΑΝΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑ - ΣΥΝΘΙΑ ΦΡΥΔΑ

Γαρουσι Ανδρού Α΄

ΣΑΚΗΣ ΜΠΑΛΑΤΙΤΖΗΣ

ΝΙΚΟΣ ΤΗΛΙΟΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΡΤΙΝΗΣ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΟΡΟΥΤΗΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΕΝΕΤΟΣ

ΦΡΑΚΤΣΚΟΣ ΤΟΥΜΠΑΚΑΡΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΕΡΡΑΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΠΙΑΣ

ΗΛΙΑΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΗΛΙΡ ΣΠΙΡΙ

ΕΚΤΩΡΑΣ ΜΠΟΛΑΝΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΜΩΝ

ΦΩΤΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΓΑΠΙΟΣ ΑΓΑΠΙΑΔΗΣ

(ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΗΣ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΛΑΦΑΡΑΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΙΟΣΑΤΟΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΟΥΝΗΣ

ΤΖΟΥΛΙΑΝ ΜΠΑΛΚΟΥ)

Γκρουπ Ανδρικό Β'

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΗΣ
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΛΑΦΑΡΑΣ
ΘΥΜΙΟΣ ΔΟΥΚΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΙΟΣΑΤΟΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΛΑΤΙΖΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΡΟΥΝΗΣ
ΤΖΟΥΛΙΑΝ ΜΠΑΛΚΟΥ
(ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΕΡΡΑΣ
ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΝΜΩΝ
ΜΙΧΑΗΛΣ ΠΑΠΠΑΣ
ΗΛΙΡΙΑΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ
ΦΩΤΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΤΟΥΜΠΑΚΑΡΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΕΝΕΤΟΣ
ΗΛΙΡ ΣΙΠΡΙ
ΑΓΑΠΙΟΣ ΑΓΑΠΙΑΔΗΣ)

Γκρουπ Ανδρικό Α'

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΒΑΕΝΑ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΗΚΟΥ)
ΔΗΜΗΤΡΑ ΛΑΟΥΔΗ (ΕΥΗ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ)
ΜΑΝΙΑ ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗ
ΒΑΣΩ ΠΟΛΙΤΗ (ΣΙΣΣΥ ΜΠΙΣΤΟΛΑ)
ΑΙΜΙΛΙΑ ΓΑΣΠΑΡΗ (ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΛΟΥΚΑΚΗ)
ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΤΕΡΓΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΕΡΟΝΙΚΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (ΑΝΝΑ ΒΑΜΒΑΚΑ)
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΠΙΣΜΠΙΚΗ (ΑΘΗΝΑ ΒΡΟΥΒΑ)
ΜΙΟΔΑΡΑ ΠΟΠΕΣΚΟΥ (ΤΙΝΘΗ ΑΓΡΙΓΙΑΝΝΑΚΗ)
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗ (ΒΙΚΥ ΜΠΟΥΡΧΑ)
ΒΙΚΥ ΓΣΑΚΙΔΙΟΥ (ΝΑΤΑΣΑ ΣΙΟΥΤΑ)
ΒΙΚΥ ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗ (ΠΟΠΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ)
ΜΑΡΙΑ ΚΡΟΥΣΣΟΥ (ΦΑΙΗ ΠΑΝΑΓΟΥ)
ΝΤΙΝΑ ΚΑΣΤΕΛΛΑΝΟΥ (ΚΟΜΗ ΚΛΟΥΚΙΝΑ)

Γκρουπ Ανδρικό Β'

ΑΝΝΑ ΒΑΜΒΑΚΑ
ΑΘΗΝΑ ΒΡΟΥΒΑ
ΒΑΣΩ ΚΙΚΝΑ
ΕΥΗ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΤΙΝΘΗ ΑΓΡΙΓΙΑΝΝΑΚΗ
ΣΙΣΣΥ ΜΠΙΣΤΟΛΑ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΗΚΟΥ
ΝΑΤΑΣΑ ΣΙΟΥΤΑ
ΦΑΙΗ ΠΑΝΑΓΟΥ
ΒΙΚΥ ΜΠΟΥΡΧΑ
ΠΟΠΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΟΜΗ ΚΛΟΥΚΙΝΑ
ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΛΟΥΚΑΚΗ
(ΜΑΡΙΑ ΚΡΟΥΣΣΟΥ
ΒΙΚΥ ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗ)

ΛΟΡΚΑ ΜΑΣΣΙΝ

LORCA MASSINE

Γεννημένος στη Νέα Υόρκη από Ρώσους επαναστάτες γονείς, Πατέρας του ήταν ο περίφημος χορευτής και χορογράφος Λεονίντ Μασσίν. Μελέτησε χορό στο Παρίσι, στη Ν. Υόρκη και στη Μόσχα, θέτοντας τις βάσεις μιας δικής του χορευτικής ομάδας στα δεκαεννιά του. Περιοδεύει στην Ευρώπη με δέκα δικές του χορογραφίες, συμπεριλαμβανομένης και της Μεταμόρφωσης, που βασιζόταν στο ομώνυμο έργο του Φραντς Κάφκα. Από τότε συνεργάστηκε, σαν χορευτής και χορογράφος, με μερικούς από τους πιο επιβλητικούς χορογράφους της εποχής μας - τον Μπαλανόιν, τον πατέρα του Τζερόμι Ρόμπινς, τον Μπελλάρι, τον Κρόνκο.

Έχει ακόμη χορογραφήσει καινούργια μεταλέτα σε μουσική σύγχρονων συνθετών όπως ο Χέντνικε, ο Μενότι, ο Νόνο και ο Θεοδωράκης. Οι χορογραφίες του έχουν παρουσιαστεί στην Όπερα του Αμβούργου, στην Όπερα της Ρώμης, στη Φλωρεντία και στη Λα Σκάλα του Μιλάνου, στο Λα Φενίτσε της Βενετίας, στη Λυρική Σιγή της Αθήνας, στο Λα Μοναί των Βρυξελλών, στο Θέατρο των Ηλυσίων Πεδίων του Παρισιού, στην Κρατική Όπερα της Βιέννης και στη Μετροπόλιταν Όπερα της Ν. Υόρκης.

Έχει υπογράψει περισσότερα από πενήντα μεταλέτα συμπεριλαμβανομένων των Σεματίσταν, Οντίν, Το Τραγούδι του

Αηδονιού, Τροπικοί Χοροί, Ο Μάγιο και ο Μάγος, Εσπεριώδες Σατί'ντλ.

Τελευταία επιμελήθηκε την αναβίωση της Παριζιάνισης Ευθυμίας για το Αμερικαν Μπαλέ Θίατρο στη Μετροπόλιταν και παρουσίασε το Τράωχο Καπέλλο (με σσηνοιά Πικάσσο) στην Κρατική Όπερα της Βιέννης. Η πιο τελευταία και περισσότερο πετυχημένη του δουλειά θεωρείται ο Ζορμπάς που παρουσιάστηκε στην Αρένα της Βερόνας τον Αύγουστο, 1988.

Born in New York, he has studied and collaborated with the greatest choreographers of our time: Balanchine, Bejart, Robbins and Leonide Massine, his father.

Choreography

He is the author of more than fifty ballets among which are «Mario and the Magiolan», «The Metamorphosis», «Four Lest Songs», «Esoteric Satle», «Ondina», «Sebastian», «Zorba the Greek», and «Street», a musical produced, directed and written by Lorca Massine.

Directorial experience

Ballet director of the Roma Opera 1981-1983, 1991 founded and directed the Ballet Theatre de l'Est (still active), 1991-1993 director of the Wersaw National Ballet. His works have been performed in major theatres in over 20 countries and by the most famous companies: The Metropolitan Opera House (N.Y.), New York City Ballet, American Ballet Theater (N.Y.), Covent Garden (London), Ballet of the 20th

Century (Bejart), Teatro alla Scala (Milan), Rome Opera (Rome), Teatro Massimo (Palermo), Teatro la Fenica (Venice), Teatro San Carlo (Naples), Teatro Carlo Felice (Genoa), Arena di Verona and the Paris Opera.

Revivals

Reconstruction of Leonide Massine's work includes the 4 Picasso ballets; «Marcure», «Parade», «Le Tricorne», «Pulcinella». Also «The Rite of Spring», «Gaiete Parisienne», «Les Presages», «The Song of the Nightingale», «La Boutique Fantastique» and «La Symphonie Fantastique» for the Opera de Paris November '97

ZORBA THE GREEK

International Productions

- 1988 *PREMIER IN VERONA, ITALY*
1990 *ITALY*
1991 *BELGIUM, GERMANY, GREECE*
HOLLAND, ITALY, POLAND, SPAIN
SWITZERLAND
1992 *EGYPT, GERMANY, ITALY, POLAND*
SPAIN, TURKEY
1993 *FRANCE, GERMANY, GREECE*
HOLLAND, ITALY, POLAND
1994 *ARGENTINA, AUSTRIA, BRAZIL*
ITALY, POLAND
1995 *BRAZIL, BULGARIA, ISRAEL*
LUXEMBOURG, POLAND
1996 *BULGARIA, CYPRUS, FRANCE*
SWITZERLAND, ITALY
1997 *CYPRUS, FRANCE, GERMANY*
POLAND, SWITZERLAND, ITALY
1998 *VENEZUELA, MAROCCO, LITHUANIA*
SPAIN, ITALY, GREECE

Φωτογραφίες από την ομώνυμη ταινία του Μιχάλη Κακογιάννη

ZORBA the Greek

«Zorba the Greek» is based on the original characters in the novel by Nikos Kazantzakis. It was commissioned by the Arena di Verona for their 1986 season and starred Vladimir Vassiliev. «Zorba» was already

defined as a historical event at the moment of its debut. At its World Premier in the 1988 season and again in 1990 «Zorba» recorded the highest levels of public attendance (over 200.000 spectators) in the history of the Arena di Verona. Zorba was performed, again to all sold out audiences, at the Summer Festival di Caracalla in Rome in 1991, 1992 and was presented again for 1993. In 1994 Zorba was performed in Argentina and Brazil to more sell out audiences, culminating in an incredible open air performance on Ipanema Beach in Rio in front of 120.000 people. Needless to say Zorba returned to Brazil for another month in the Spring of '95. On the tenth anniversary of its birth «Zorba» is still captivating audiences from Lithuania to Marocco, Greece to Spain.

«Zorba» is more than a ballet, it is a spectacle that is born from the fusion of several arts: music, dance and choral song. It is an «opera omnia».

Zorba is a hero of the avant-garde, his ancestor could be Dionysus. The voice of his soul commands him to live up to the apogee of his own life. Music and dance relate the drama which centers on love and friendship. Mikis Theodorakis's music listens to and answers the world in a universal language. The Greek dance is spontaneous: free and archaic in nature, it contributes to the action and its communicative potential. «Zorba» captures the spectator in its narrated world as if «in every man there could be a heart of Zorba that beats secretly». Lorca Massine created choreography in a style combining classical, folk and modern dance to his new libretto. A new symphonic and choral score was composed by Mikis Theodorakis based on his original film sound track and traditional bouzouki music of Greece.

Since its premier in the Arena di Verona Zorba has been performed in a dozen countries and been seen by a total of over 2 million spectators. In 1999 in anticipation of the new Millennium «Zorba» will be seen for the first time on the stage of the New Yorks' Radio City Music Hall, where the New World across the Atlantic can experience the magic that is still alive in Greece - the power of friendship, love, and the unifying effect of music and dance on the peoples of the world.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΩΤΗ

ΣΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

Η Αγροτική Τράπεζα είναι πρώτη:

Σε ρεθρό αξιολογησης καταθέσεων, με συνολικό ποσό 2,4 τρις.

Σε όγκο και αριθμό δανείων με 1,8 τρις χορηγήσεων.

Σε διασπορά δικτύου καταστημάτων σε όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό με 440 μονάδες

Σε ποικιλία προνομητικών προϊόντων και υπηρεσιών:

- Καταθετικοί λογαριασμοί ΔΗΜΗΤΡΑ και ΕΣΤΙΑ
- Αρριθβαία Κεφάλαια ● Leasing ● Factoring
- Δίκτυο Αυτόματης Εξυπηρέτησης ΑΤΕ-net
- Υπηρεσίες Χρηματοπληρωμής και Κεφαλαιαγοράς

Σε δημιουργικές λύσεις για κάθε τραπεζική σας συναλλαγή:

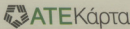
- Πιστωτικές Κάρτες
- Ασφαλιστικά Προϊόντα και Υπηρεσίες Bankassurance
- Καταναλωτικά Δάνεια
- Εισαγωγές- Εξαγωγές
- Συναλλάγμα και κίνηση κεφαλαίων

Σε ολοκληρωμένες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες μέσω ενός δυναμικού ομίλου 6 θυγατρικών εταιρειών.

- Αγροτική Ασφαλιστική ● Αγροτική Ζωής
- ΑΤΕ ΑΕΔΑΚ ● ΑΤΕ Κάρτα
- ΑΤΕ Leasing ● Αγροτική Τεχνική

Σε συμμετοχή στην περιφερειακή ανάπτυξη με μοναδική κοινωνική ευαισθησία.

Σε εμπιστοσύνη και αξιοπιστία.

ΣΥΜΕΤΕΙΛΑ

Πολυδιάστατη δύναμη

ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ Α.Τ.Ε.

H. BOYΔΟΥΡΗΣ

M. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

L. MASSINE

S. TUGARINOVA

Φ. ΠΑΛΑΜΙΔΗ

Σ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

Λ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A. KRISTOF

I. ΑΚΡΙΩΤΗ

E. ΜΟΥΣΤΙΑΗ

B. ΤΣΙΑΤΣΙΑΝΗΣ

Δ. ΧΑΛΑΡΗ

M. ΝΕΟΦΥΤΙΔΟΥ

E. ΝΑΣΤΟΥ

L. MASSINE

V. MAZEPTCHIC

Α. ΣΤΕΡΓΙΑΝΟΥ

Σ. ΦΡΥΔΑ

Μ. ΜΗΑΙΟΠΟΥΛΟΥ

Α' Χορευτές

Γ. ΜΕΛΩΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Γ. ΝΤΟΝΤΣΑΚΗΣ

Κ. ΚΟΣΜΙΔΗΣ

Α. ΧΑΤΖΗΣ

Ρ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑ

Γ. ΒΑΡΒΑΡΙΩΤΗΣ

Σολίστ

Κορυφαίοι

Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Α. ΒΑΕΝΑ

Α. ΓΑΣΠΑΡΗ

Μ. ΚΑΡΑΒΑΣΙΑΗ

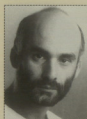
Δ. ΛΑΟΥΔΗ

Β. ΠΟΛΙΤΗ

Μ. ΣΤΕΡΓΙΑΔΟΥ

Τ. ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΗΣ

Κ. ΜΑΡΤΙΝΗΣ

Σ. ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗΣ

Ν. ΘΑΙΟΣ

*Corps
de Ballet*

Ε. ΑΙΤΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Τ. ΛΙΓΓΙΑΝΝΑΚΗ

Α. ΒΑΜΒΑΚΑ

Α. ΒΡΟΥΒΑ

Κ. ΚΗΚΟΥ

Β. ΚΙΚΝΑ

Δ. ΜΠΣΜΠΙΚΗ

Σ. ΜΠΣΤΟΛΑ

Β. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Μ. ΠΟΠΕΣΚΟΥ

Ε. ΔΟΥΚΑΣ

Α. ΚΟΡΟΥΤΗΣ

Ε. ΛΑΦΑΡΑΣ

Συνεργαζόμενοι
χορευτές

Ε. ΙΣΑΚΙΔΟΥ

Σ. ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗ

Κ. ΚΑΣΤΕΛΛΑΝΟΥ

Κ. ΚΛΟΥΚΙΝΑ

Μ. ΚΡΟΥΣΟΥ

Μ. ΛΟΥΚΑΚΗ

Φ. ΠΑΝΑΓΟΥ

Β. ΜΠΟΥΡΚΑ

Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ν. ΣΙΟΥΤΑ

Β. ΤΣΙΠΟΓΙΑΝΝΗ

Α. ΑΓΑΠΙΔΗΣ

Η. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Κ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Φ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

*Συνεργάζομενοι
χορευτές*

Ι. ΚΑΡΟΥΝΗΣ

Α. ΛΙΟΣΑΤΟΣ

Κ. ΜΠΑΛΑΤΖΗΣ

Γ. ΜΠΕΝΕΤΟΣ

Ε. ΜΠΟΛΑΝΟ

Τ. ΜΠΟΥΑΚΟΥ

Μ. ΠΑΠΑΣ

Θ. ΠΑΝΤΕΛΗΜΩΝ

Ι. ΣΙΦΡΙ

Φ. ΤΟΥΜΙΑΚΑΚΗΣ

Δ. ΦΕΡΑΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ Ε.Α.Σ.

ΚΑΑΔΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΑΡΧΙΜΟΥΣΙΚΟΙ

Ασπας Καρυστής
Ηλίας Βουδούρης

ΜΟΝΟΔΙΟΙ ΤΗΣ ΕΑ.Σ

Σωφρών
Μάρθα Αράπη
Τζένη Δοββίνα
Μαρίνα Κολοβίτη
Ιωάννα Τρούσου
Βαββάρια Τσαμουλά

Μίρτζο Σωφρών
Αυδία Αγγελισσοπούλου
Μαρίνα Μαρζέτου

Τενόροι

Μόσχος Γαβριηλίδης
Αντώνης Κοκκινογιάννης
Παύλος Ρίπτης
Γεώργιος Σμαρτάς

Βαρέτονα

Παναγιώτης Αθανασίου
Γεώργιος Ν. Παπαός
Αδαύρος Τσιλιανός
Τάσος Χριστογιαννίδης

Μπάσος

Παναγιώτης Ψήρας

ΟΡΧΗΣΤΡΑ

Ελάσσοντες

Χάρης Χατζηγεωργίου
Νίνα Παπαδοπούλου

Α΄ Βιολιά

Πέτρος Παπασιώτης
Θόδωρος Μοντεπάνος

Ευάγγελος Δεσποζίδης
Ευαγγέλιος Αγραμπίτης
Αναστάσιος Καϊβίτσος
Μαρίνα Βορδός
Ναύσιος Καρυγιάννης
Εμμανουήλ Στρατιωτόπουλος
Ιωάννης Αλεξάνδρου
Ιωάννης Παπαδημητρίου
Στέλλα Κορνησιού
Μαρίνα Αμαραντιδίου
Φερδινάνδος Μαργαρίτης

Β΄ Βιολιά

Ηλίας Χαρίδης
Παναγιώτης Σαματιλάς

Κωνσταντίνος Ντούβης
Μαρίνα Κολοκοτρώνη
Χρήστος Τριτανταρίδης
Νίκος Δεσποζοπούλος
Κώστας Αδαυράκης
Θεοδός Σπαρτάκης
Σπύρος Κουζιμάκης
Αυδία Ρίπτης

Βιολές

Πέτρος Αναστασίου
Γιάννης Γαβριηλαράς

Δημήτρης Τερζίδης
Μαρίνα Γρηγοριάδου
Αντώνη Παράσης
Νίκος Παπαγιάννης
Ναύσιος Δεληγιάννης

Βιολωνιά

Ντανιέλα Κατσηγεωργίου
Σπύρος Αντώνης

Ελένη Ριβασιπούλου
Γιολάντα Καραμάνη
Αγγελοί Τζαφέρη
Μαρία Δημητρίου
Ρίτα Σαρηγεωργίου

Κοντραμπάσο

Βασίλης Παπαθωαίου
Χρήστος Κουσιόπουλος

Γιάννης Σερλετάς
Δημήτρης Δημητριάδης
Κώστας Κουβίλης
Χρήστος Νικουράκης

Άξες

Αλεξάνδρα Ρουβή
Μαριάννα Κρηζή-Φουστασίου

Φλάουτο

Θόδωρος Μπαρμπατάς
Ηλίας Μπίκουρας

Νίκος Δεσποζής
Ευαγγέλιος Νουθεσίτης

Όργανο

Βασίλης Τσιγγιρίτη-Ριζογιάννη
Ιωάννης Παπαγιάννης

Θόδωρος Αγγελισσοπούλος
Σταυρόν Σαμψουλάκης
Κώστας Τριλιανός

Κλαρινέτο

Ηλίας Κολοβός
Θεοδός Κατσητάς

Σπύρος Νουθεσίτης
Αγγέλιος Ρήλλος

Φαγούτο

Μαριάνος Κοτσητάς
Κωνσταντίνος Σαμψουλάς

Αναστάσιος Μαρζέτου
Χρήστος Σαυτάς

Κόρνο

Ναύσιος Μπαρτσίλης
Χρήστος Καλοθέτης
Ναύσιος Πιρτζεζιάνης
Σπυρίδων Μπέσιος
Διονύσιος Μοντεπάνος
Κωνσταντίνος Σίσιος
Αναστάσιος Μπαρτσίλης

Τραμπέτες

Νίκος Σαβιθόπουλος
Κωνσταντίνος Νίκος

Γεώργιος Ιωαννίδης
Κωνσταντίνος Ρίζος

Τραμπόνα

Σπυρίδων Γαυζής
Σπυρίδων Φαρογιάννης

Ιωάννης Μπαρτσίλης
Εμμανουήλ Δημητριάδης
Κωνσταντίνος Τζήρας

Τούμπο

Νίκος Ζαχρόπουλος

Τύμπανο

Δημήτρης Παπαδημητρίου
Δημήτρης Τζαφτάς

Κρουστά

Κώστας Βορίδης
Ιωάννης Ζαφρόνης
Κώστας Θεοδωράκης
Γεώργιος Κολοκοτρώνης

ΧΟΡΩΙΑ

Λαυτοφόρα Χορωδία
Φωνή Παλαμάκη

Σαξόφω

Τατιάνα Αποστολίου
Μαρίνα Γεωργιάδη
Βίβη Δαμάση
Έφη Δημητρίου
Γιαννιέρη Πλαστεύλη
Ιρς Κουσιόπουλος
Αγγελική Μαρτίνου
Πέννη Μεταμορφωτίδου
Αναστασία Μουσογιάννη
Γιάννη Ουσουμάδου
Πέννη Ρίζου
Αυδία Σπαρτάκου
Βίβη Σαχαγιάννη
Νένα Τριταντού
Φωτεινή Χατζηρίδη

Μίρτζο Σωφρών

Γιαννιέρη Αναστασία
Ζαή Ασημακοπούλου
Ευφροσύνη Αράπη
Ηλέκτρα Βάβρα
Στέφανος Φοφής
Κριστιάνη Γαρυφαλιάδη
Βίβη Κουφού
Μαίρη Αδαυράκη
Νίκη Μαρκοδημητρίου
Ευαγγελία Μερκεράκη
Σοφία Μιχαηλίδου
Μαρίνα Τσαρούλη

Τενόροι

Χρήστος Γαβριηλάς
Φίλιππος Δελλαντάκης
Γεώργιος Δομάς
Αθανάσιος Ευαγγελοπούλος
Κώστας Θεοδωράκης
Νίκος Μηνιάδης
Νίκος Νισής
Γεώργιος Σμαρτάς
Νεκτάριος Σμαρτάς
Δημήτρης Στυλιανός
Σταυρόν Σίσιος
Νίκος Σπαρτάκου
Νίκος Τσαυτάκης
Μανουέλα Φουβή
Γιάννης Χριστοπούλος

Βαρέτονα

Αναστάσιος Αντώνης
Τάσος Αδαυράκης
Δημήτρης Κόκκαρης
Νίκος Παράσης
Δημήτρης Στυλιανός
Κώστας Σπαρτάκου

Μπάσος

Θόδωρος Αββαλιάνης
Χρήστος Αδαυράκης
Βασίλειος Δεληγιάννης
Γιάννης Κολιζής
Παύλος Μαρζέτου
Αλεξάνδρος Παπαός

Απόστολος Ρίπτης
Παύλος Σμαρτάς
Μαρίνα Σαυτοπούλου
Νίκος Τζαφτάς
Αλεξάνδρος Τρούσου
Ιωάννης Τσιλιανός

ΜΗΛΑΑΕΤΟ

Λαυτοφόρη Μπαλέτονα
Αυδία Ντι Παν

Βορβή Λαυτοφόρη Μπαλέτονα
Πέννη Μελιά
Κερκύρας Κοσμάκης

Βορβή Άνωτη Σχολής Μπαλέτονα
Ρυζήνη Παπασιώλου

Δάσκαλοι Χορωδίας
Ιρίνη Κολοκοτρώνη-Αραυράκη

Καθηγητές Σχολής Μπαλέτονα
Ανδρέας Ρουτάς
Χάρης Μεταμορφωτής

Α΄ Χορωδίες

Κατερίνα Δέμα
Πέννη Μελιά
Μαρίνα Μιχαηλίδου
Αυδία Σπαρτάκου
Στέλλα Φουβή
Κερκύρας Κοσμάκης
Γεώργιος Μεταμορφωτής
Γιάννης Νουθεσίτης
Αγγέλιος Κατζής

Σολοί

Χριστίνα Δομάκη
Ρυζήνη Παπασιώλου
Ιρίνη Κολοκοτρώνη
Βίβη Μελιά
Γιαννιέρη Τριταντού
Γεώργιος Βαββαράκης
Ευαγγελία Παπασιώλου
Ναύσιος Τζαφτάς

Καρουάκι

Αναστάσιος Αγγελισσοπούλου
Αγγελισσά Βασιλάκη
Αυδία Γιάμαρη
Μαρίνα Καραβουλάκη
Δημήτρης Αποστόλης
Βασιλάκη Πολίτη
Μηρή Σπυριδωνίου
Τριταντού Καραμάνη
Κωνσταντίνος Μαργαρίτης
Σπύρος Μπασιλάκης
Νίκος Τζήρας

Corps de Ballet

Είση Αγγελισσοπούλου
Τριανταφυλλιά Αρνα Βαμβακού
Αθηνά Βορβή
Κατερίνα Κρίστη
Βίβη Κίσιου
Δάσκαλος Μπαρτσίλης
Σπύρος Μελιά
Βασιλίνα Παπαδημητρίου
Σπύρος Ρίπτης
Μαρίνα Παπασιώλου
Ευφροσύνη Δομάκη
Αντώνιος Κορνητός
Ευαγγέλιος Αδαυράκης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΚΗΝΗΣ

Δόννη Τσιγγιρίδη

Βοηθός Αρχιμουσικός
Δημήτρης Κοσιμάτος

Μουσική Προετοιμασία έργων

Για τους Σολίστ
Δερσιστή Χαλκίση
Μαρίνα Νουρτινίδου
Για τη Χορωδία
Εξιστόνη Νάκου
Για το Μπαλέτο
Έρεκ Μουστάφας-Μελέμαγαννίδη

Μουσικοί Υποψήφιοι
Κιργιάκος Σπυρίδης
Ευστάθιος Κόκοτας

Όργανο Σολφής
Παναγιώτης Τριπόδης
Μαρίνα Βαρεσιδά

Υπεύθυνος Βιβλιοθήκης
Βασίλης Κοριζήλης

Επιμελητής Ορχήστρας
Κώστας Μπίτσουκας

Επιμελητής Χορωδίας
Ιωάννης Δημάγιου

Επιμελητής Μπαλέτου
Νικόλαος Τζιρίνης

Χορωδίες
Χρήστος Πασιόγιου

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Συντονιστής Ενεργητών
Διασποράς Θεμάτων
Αντωνία Αιβαλιώτου

Υπεύθυνη Περιουσιών
Ασπασία Σμαραγδίου

Χορωδίες Θεμάτων Προμήθεας και
Διασποράς Υλαού
Παναγιώτης Δήμας

Χορωδία Θεμάτων Μυσθολογίας
Ελένη Σίνου

Γραμ. Στήριξη Γραφείου
Καλλιόπεραυ Δαυθοντή
Αννα Βαργιόου

Γραμ. Στήριξη Γραφείου
Αναπληρωστική Διευθύντρια
Μαίρη ΑΒΟΥ

Αποστοές Σχολείων - Γραφείο Τέτονο
Νίνα Βασιλοπούλου
Μαρίνα Καραγιαννοπούλου
Μαριλένα Καραγιαννοπούλου

Νομικός Σύμβουλος
Γιώργος Καραγιάννης

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Τεχνική Διεύθυνση
Δημήτρης Καζάνης
Αντώνης Χαϊκιάδης

Μηχανικός Σολφής
Σοφία Στάματση

Υπεύθυνος Ηλεκτρολόγων
Γιάννης Θεοδοσιάδης

Κομμώσεις-Πορτιέρες
Αλέξανδρος Κοσιμάτος

Συλλογιστικό Εργαστήριο
Αλέξανδρος Μίλης

Ρυθμική Συνταγία

Παναγιώτα Μπαρούλι
Αμαλία Κιτσική

Βοηθός

Χρυσούλα Τζουκτουζή

Καπέλα

Αγγελική Γιαννοπούλη

Φωνητισμός

Διονύσιος Μερκούριδης

Γενική Συνταγία

και Κατασκευές Φωνητιστήριας

Τίτος Αμπελιώτης

Σολοχοποιός

Βασίλης Καραγιάννης

Ζαγκάρφος

Νίκος Χρήστου

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

ΚΑΛΟΠΕΚΝΕΣ

(Καλλιτεχνικές Περίοδοι 1997-1998)

Αρχιμουσικοί

Αλέξης Αρχαριώτης
Δημήτρης Αρχαριώτης
Γιώργος Αρσένιος

Μιλτιάδης Κουζήνης
Ανδρέας Παλαριός

Καρόλος Τριποδίδης
Βύρων Φιδελής

Σκηνοθέτες

Στέφανος Βασιλειάδης
Σπύρος Ενεργητιάδης

Γιάννης Ιωβαννίδης
Lorena Castini

George Kok
Βασίλης Νουσιολής

Κώστας Πασιόγιου
Lisa Werthmiller

Σκηνογράφοι-Ενδυματολόγοι

Νίκος Γουαργιάδης
Γιώργος Ζαΐνης

Σπύρος Καραγιάννης
Πολυμήνη Μεγαρίου

Γιάννης Μετξιώτης
Γιώργος Αύγουστος

Andrew Botha
Χρυστίνα Πατσιώλια

Γιάννης Πότσης
Νίκος Πετρόπουλος

Στέλια Ρόμπον
Αλέξης Σπίλιος

Sophia Tsigaristou
Χρυστίνη Φραγκοπούλου

Μουσικοί

Γιάννης Γουαργιάδης
Εφραίμ Γουαματσαίου

Γιώργος Δραχτιλός
Σπύρος Κόλλιας

Ναταλία Μεγαρίδου
Έλενα Μονβιάνη

Βαγγέλης Μουστοπούλης
Αλέξανδρος Παπαποταμιώτης

Μάριος Ραζής
Δημήτρης Στέφανος

Σολοχοποιός

Ενρίκο Μπαρούλι SINFONIA
Ενρίκο ΚΕΑΣΟΣ

Χορωδία

Πέτρος Γαλιάνος
Χαίρης Μενταμπούνης
Litta Massine
Ιωάννης Σιδέρης
Γιάννης Φιλίππυ
Αννα Κριτσά

Μουσική Προετοιμασία Έργων

Για τους Σολίστ
Χρυσόστομος Αλωπίδης
Νίκος Βασιλειάδης
Δημήτρης Τζιάνης
Φίλιππος Μότσης
Για το Μπαλέτο
Βασίλης Τσιπουλιάνης

Σολφάρι

Nancy Argenta
Χρυστίνα Βελουδιάνη
Βιβλιάνη Γιαννιτσή
Cynthia Sweden
Μάρινα Θεοφύλακίδου
Μαρίνα Θεωρί

Δωδεχτη Κρησινάκου
Μένη Κουκουλιή
Μαρίνα Κόκοτας
Βασίλειος Καραγιάννης
Πόπη Κοτζωμάνη
Αντίνα Λολή

Τίνα Μουκατά
Αλεξάνδρα Μερκουριδιάνη
Barbara de Maio
Μαρίνα Μεγαλοπούλου
Αναστασία Μπαρούλι
Ghena Dimitriou

Κατερίνα Ουρανούση
Μίνα Πολυζωίδου
Claire Slocum
Cynthia Sweden
Μαρίνα Σακελιάνη
Τριπίλια Σαργιάνη

Ελένη Σπυριδοπούλου
Σπύρος Τσιλιανός
Ειρήνη Τριποδίδου
Αντωνία Τσιρακοπούλου
Μαρίνα Χαριτίου

Μέλη Σολφάρι

Ελένη Δρόση
Μαρίνα Καραποπούλου
Φιλίππος Κωνσταντινίδου
Ελένη Λαύρα
Σάρα Νάκου
Μαίρη-Ελεν Νέζη
Γαλιάνου Νη Τάκου

Pamela Pantos
Μαργαρίτα Σαργιαννοπούλου
Αίνα Τιντζελή
Μαρίνα Φυδίου
Eliabetta Fiorillo

Τενόρι

Mauro Agostini
Lando Bastolini
Michael Chance
Domenico Ghegghi
Maurizio Graziani

Παύλ Ζαχαριάδης
Σπυρίδης Μπαρής
Κωνσταντίνος Πολυπόπουλος
Σάββας Πασιόγιου
Θόδωρος Πετριάδης
Δημήτρης Σπυρίδου
Ζήσης Τερέζιος
Βαγγέλης Χατζιγιάννης

Βαριτόνη

Χαίρης Ανδρονίκος
Μαρίνα Κοτσουλιή
Γιάννης Κοντοκώτης
Ανδρέας Κοντοκώτης
Κώστας Παπαγιάννης
Antonio Salvadori
Διονύσιος Τριποδίδης

Μπάσος

Alfonso Antoniazzi

Φοιτητικός Βοηθός

Γιάννης Γιαννιόλης
Δημήτρης Καβρόνης
Στέφανος Κολιακτακός
Νίκος Κακιάτης
Παναγιώτης Κοσιμάτος
Alfredo Marzotti

Γιώργος Πασιόγης
Θάκης Σαράμης
Χρυσόστομος Σπυριδιώτης
Alfredo Zanazzi
Giorgio Giannopoli
Βασίλης Φωτιάδης

Χορευτές

Σμαρτίνα Βασιλειάδου
Γεωργία Γαβριηλίδου
Ειρενήθη Ιουλιανού
Ελένη Κουκουλιή
Σμαρτίνα Κουκουλιώδη
Ελισβετία Καραποπούλη
Καρολίνα Καπτελλιάνου

Κόνη Κιουσιάνη
Μαρίνα Κρησινάκου
Μαρίνα Λαυράκη
Σταυρούλα Μακροπούλου
Βίβη Μπουλιάρη
Φαίη Παπαγιάννη

Αγγελική Παπαζήλη
Χρυστίνα Ροζοπούλου
Καλλιόπη Σακελιανού
Ναταλία Σαΐδη
Αικατερίνη - Ελες Τσιλιανή
Βόνε Τσιλιανή

Ειρήνη Χαριτίου
Ηλίας Αναστασιόπουλος
Κώστας Γεωργιάδης
Φώτης Διαμαντιδούλης
Ανδρέας Λαοπίτης
Valery Mazerichich

Κωνσταντίνος Μπαλαμάνης
Γιάννης Μπιτινέρος
Έστωρας Μπουλιάνη
Μαρίνα Παπαγιάννη
Θεοδώρα Παπαζαχαρίου
Νάνα Σίπης

Φοιτητικός Τραπεζοκόμος
Θεόδωρος Τσοκράς
Δημήτρης Φέγγος
Πίθουκοι
Φώτης Καραγιάννης
Αλέξης Κομπογιάννης
Γιάννης Κρανής
Λούλα Μεγαλοπούλου
Μελίνα Μπασιλάκη
Hanna Schyngalla
Μηνάς Χατζηρομβάνης

Χορωδίες
Δημοσθένης Οδυσσεύς Κοροβιλιώτης
Παναγιώτης Χαϊκιάδης
Εθνικός Οδυσσεύς
"Μ. ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ"

Δύοβιολοι Χοροί
Στέφανος Μπαλαμάνης
Alice Elliott
Simon Mottram

Μεταφραστές έργων

Θάκης Σαράμης
Αντιγραφέας Μουσικού Υλαού
Εμμάλιου Κοσιμάτου
Ζαγκάρφος
Γιώργος Πολυζωειδής
Νίκος Χρήστου

GRANDE SUCCESSO NELL'AMTEATRO SCALIGERO PER LA PRIMA MONDIALE DELL'OPERA DEL COMPOSITORE

Sulle note di "Zorba il Greco" Il momento magico per l'Arena

Vladimir Vassiliev gran dominatore della scena

IL MATTINO

Una vibrante emozione all'Arena di Verona per il balletto «Zorba il greco» di Massine con l'orchestra diretta da Mikis Theodorakis

Danze di eroi Vassiliev divino

la Repubblica
martedì 9 agosto 1988

la Repubblica
Danza

All'Arena di Verona il lavoro di Theodorakis-Massine

Si balla la libertà per Zorba il greco Tutti insieme con il sirtaki

La rappresentazione in prima mondiale dello spettacolo si è rivelata

Nel vortice del sirtaki con Zorba

Il pubblico ha decretato il trionfo dei protagonisti, tra cui il direttore d'orchestra e creatore della musica Mikis Theodorakis, il coreografo Lorca Massine, lo splendido Vladimir Vassiliev, entusiasti

for tremendous success at the Arena di Verona for the first World Performance of "Zorba" ballet, beautifully choreographed by LORCA MASSINE and brilliantly conducted by the author himself MIKIS THEODORAKIS.

The ballet had its world premiere at the Arena di Verona on August 6th, 1988. This production is presented with the permission of the Arena di Verona.

all agencies to: Tim Dorell

Il trio di Zorba

Applaudì a Zorba il greco, la prima del balletto

Il pubblico ha decretato il trionfo dei protagonisti, tra cui il direttore d'orchestra e creatore della musica Mikis Theodorakis, il coreografo Lorca Massine, lo splendido Vladimir Vassiliev, entusiasti

Ευχαριστούμε τους:
Κα Μαργαρίτα Θεοδοράκη
Κων Μιχάλη Κακογιάννη
Δρ Πάτροκλο Σταύρου, Πρόεδρο
του Ιδρύματος
"Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη"
για το φωτογραφικό υλικό
που προσέφεραν
για την υλοποίηση αυτού
του προγράμματος

Κείμενα προγράμματος
ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΚΑΚΗΣ

Κολλεγική επιμέλεια
ΑΛΕΞΗΣ Α. ΣΠΑΝΙΛΗΣ

Μοσάτα εξωφύλλου
ΜΙΧΑΗΛ ΡΙΖΟΣ

Δημοσχευιάς, Παροργιστή
ΚΑΜΠΥΛΗ, Τηλ.: 82.15.675

Τα κείμενα του Ανδρέα Ρικάκη, προέρχονται από παλαιότερα προγράμματα της ΕΑΣ για βραδίες μελέτες και από προγράμματα του Φεστιβάλ Αθηνών

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΦΙΛΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ

Πρόεδρος

Φώτης Ν. Παπαθανασίου

Γενικός Γραμματέας

Ελευθερία Ράπη - Μεντή

Ταμίας

Θεμιστοκλής Μανουκίτσικος

Μέλη

Φρόνη Αράνη - Κακεριάννη

Ελσα Ζορμπανά

Αρωγοί

Ευτύχιος Βορίδης

Μαρία Βορίδη

Αλεξάνδρα Κανελλοπούλου

Μιχάλης Σταθάτουλος

Επίτιμοι Πρόεδροι

Τζανής Τζαννετάκης

Αννα Ψαρούδα - Μπενέα

Νίκος Σινοδινός

Επίτιμα Μέλη

Γεώργιος Γρηγοριάδης

Λίζα Ζαίμη

Αλέξης Ζαεφθινός

Ανθή Ζαχαράτου

Δημήτρης Κατσουδάς

Χρήστος Λαμπράκης

Βασίλης Μακαρής

Δημήτρης Μανιάς

Κωστή Μορφονιώ

Τζων Μπιλλιάμης

Παύλος Πετρίδης

Παναγιώτης Τρούσας

Νίκος Ξανθούλης

Παναγιώτης Φωτιάς

Η ΕΦΕΛΣ είναι ο σύλλογος των φίλων της Όπερας, του Μπαλέτου και της Κλασικής Μουσικής που συμμεταρρέεται στο Εθνικό μας Λυρικό Θέατρο και καλλιερχει την αγάπη για την υψηλή και λιτρωτική λυρική τέχνη.

Αν θέλετε να ενωθείτε μαζί μας στο καλό ανάστημα της αναβίωσης της αγιασμένης μας τέχνης στην χώρα μας, μπορείτε να επικοινωνήσετε με την κα Ελευθερία Μεντή στο τηλέφωνο: 9882659

ΒΡΑΒΕΙΑ "ΑΠΟΛΛΩΝ"

- 1993 Τζών Τάβενερ
Ε.&Μ. Βορίδη
- 1994 Βαγγ. Παπαθανασίου
Νίκος Ζαχαρίου
- 1995 Αγνή Μπάτσια
Δημ. Καθφόρας
- 1996 Μέγαρο Μουσικής
Τρίτο Πρόγραμμα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΘΝΙΚΗ
ΛΥΡΙΚΗ
ΣΚΗΝΗ

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

1997 - 1998

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΘΗΝΩΝ